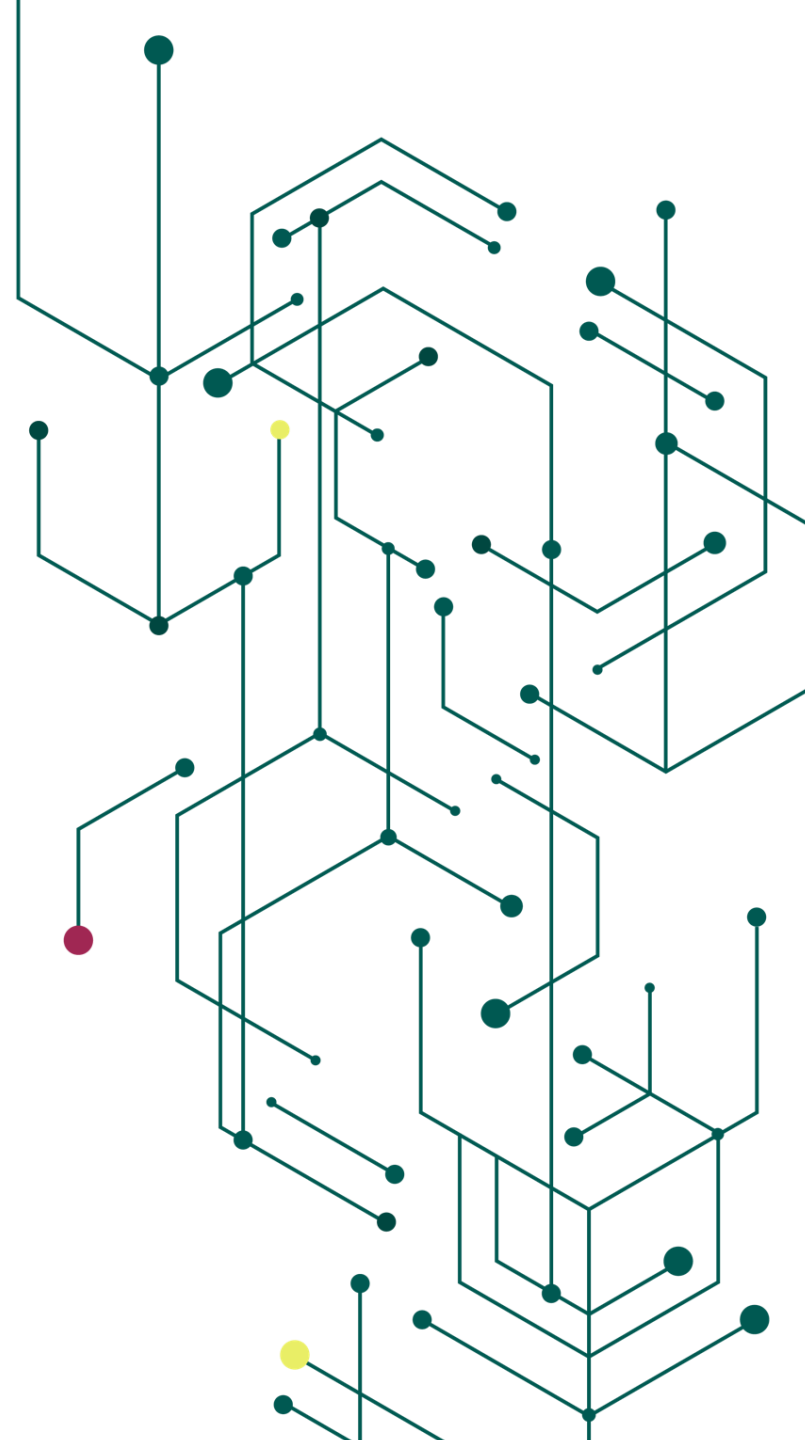

abelia

Et digitalt og bærekraftig
kunnskapssamfunn

Dypdykk Nordisk kappløp Omstillingsbarometeret 2025

Formålet med dypdykkanalysen

Selv om de nordiske landene har mange fellestrekk, gjør forskjeller i blant annet næringsstruktur og politiske prioriteringer det mulig å lære av hverandre. Gjennom dypdykkene i det nordiske kappløpet undersøkes hva som fremmer og hemmer omstillingsevne i Norge, Sverige, Danmark og Finland – fire relativt like, men strukturelt ulike samfunn. Ved å analysere hvordan ulike strategiske og institusjonelle valg påvirker evnen til grønn og digital omstilling, skal arbeidet bidra med innsikt i hvilke virkemidler som kan styrke Norges omstillingsevne i møte med framtidens utfordringer og muligheter.

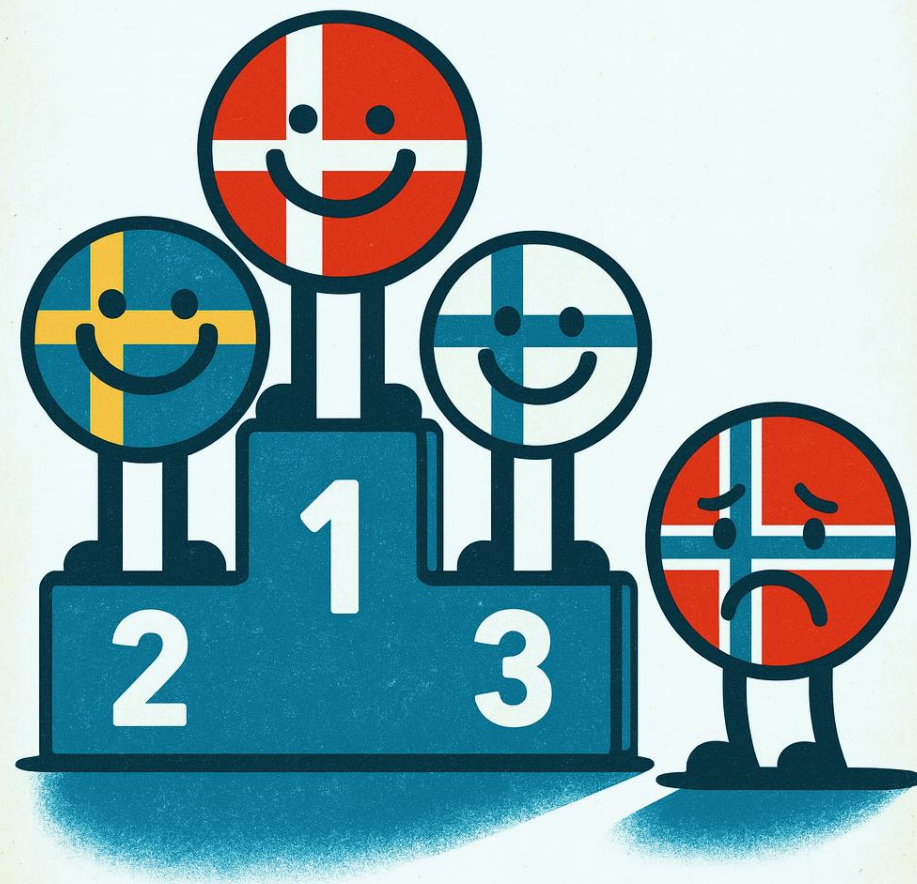

Nordisk kappløp 2025

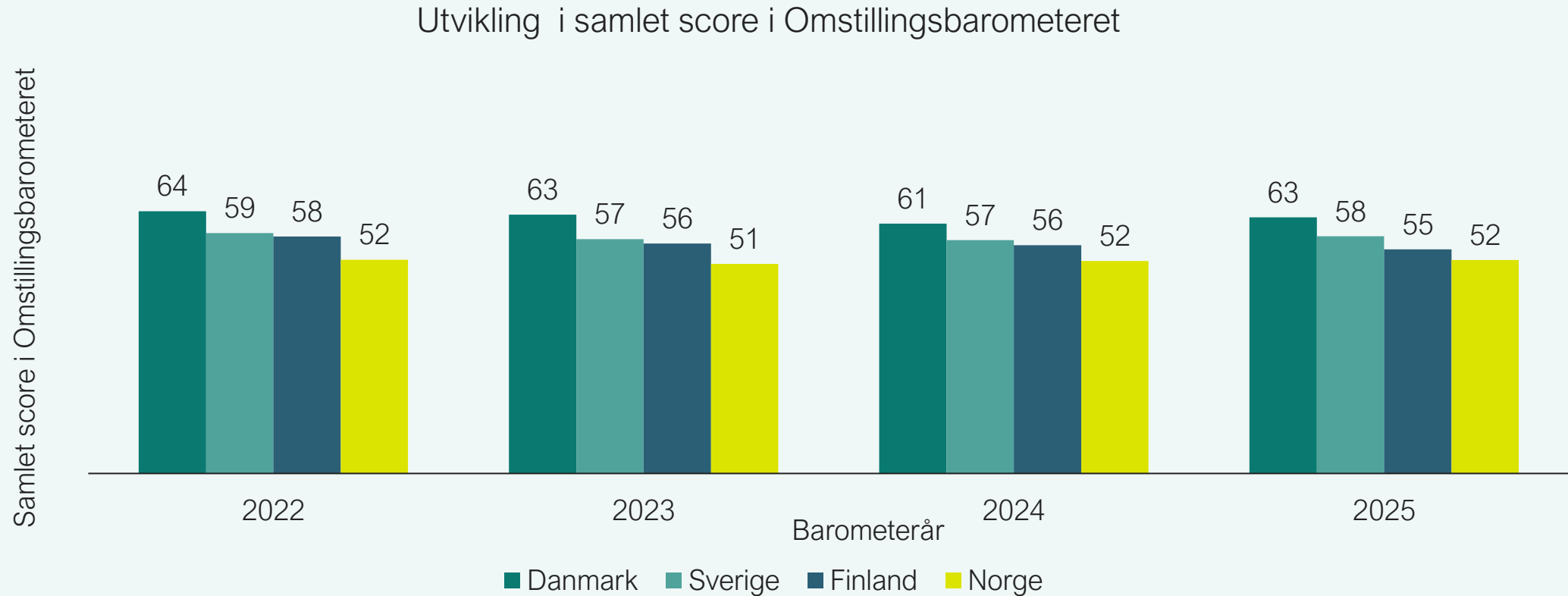
De nordiske landene gjør det samlet sett godt i årets barometer, men Norge havner fortsatt nederst – selv om avstanden til Finland på tredjeplass er mindre enn før. Danmark er vinner av både Omstillingsbarometeret 2025 og det nordiske kappløpet, med sterke resultater innen teknologi, grønn omstilling og bærekraft. Sverige følger tett bak med jevnt høye resultater på de fleste områder, mens Finland beholder tredjeplassen tross en fallende utvikling, særlig innen kompetanse og grønn omstilling. Norge viser framgang i teknologi, men tilbakegang i innovasjon og kompetanse trekker ned.

NORDISK CUP 2025

Utvikling i samlet score blant nordiske land i Omstillingsbarometeret

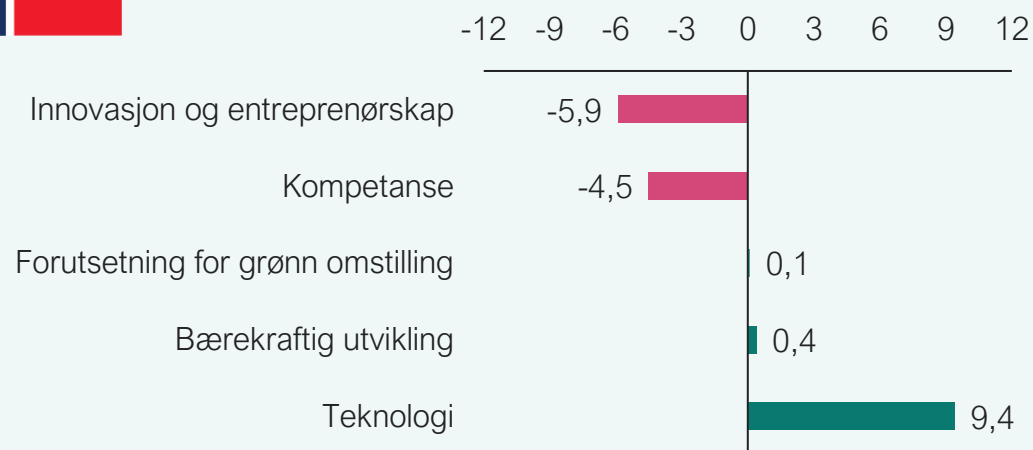
Det er ingen endring i endelig rangering mellom de nordiske landene siden 2022. I 2022 hadde Norge en samlet score på 52, og denne er uendret i Omstillingsbarometeret 2025.

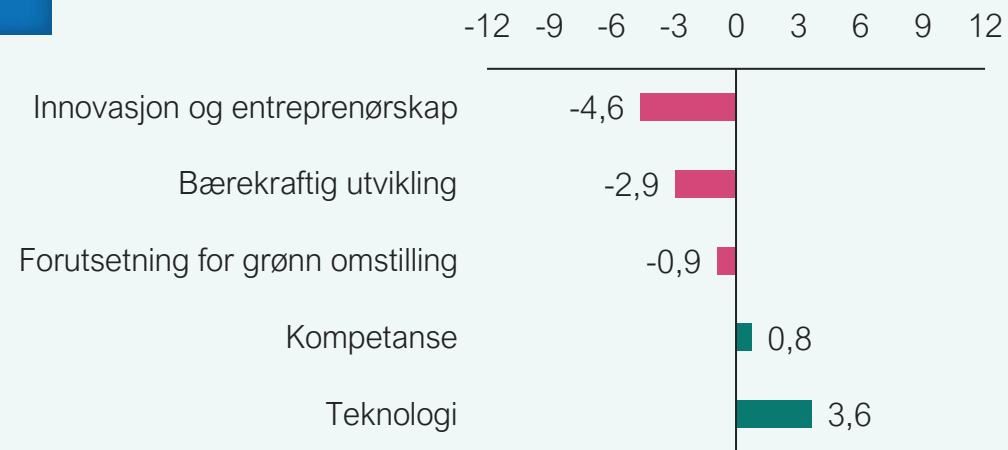
Et gjennomgående trekk i regionen er en svekkelse i innovasjon og
entreprenørskap, kombinert med en klar styrking innen teknolog fra 2022 til 2025

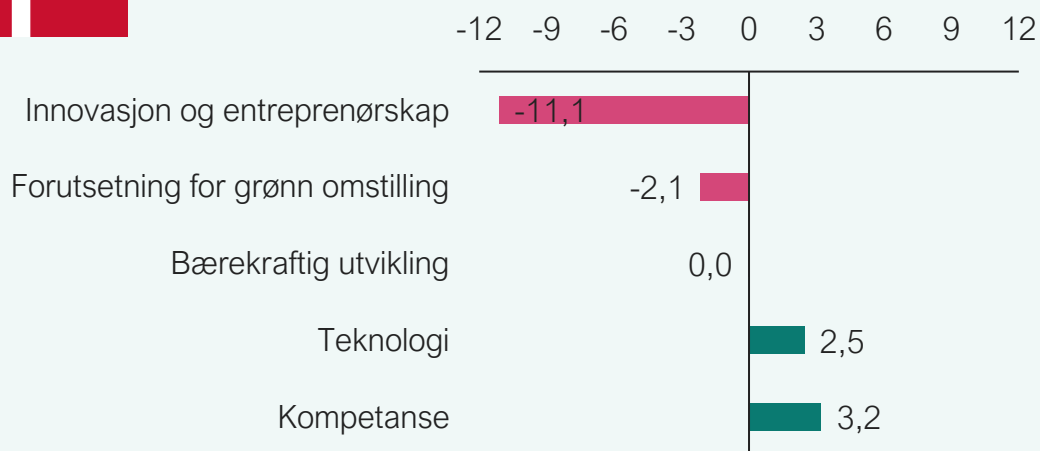
Norge

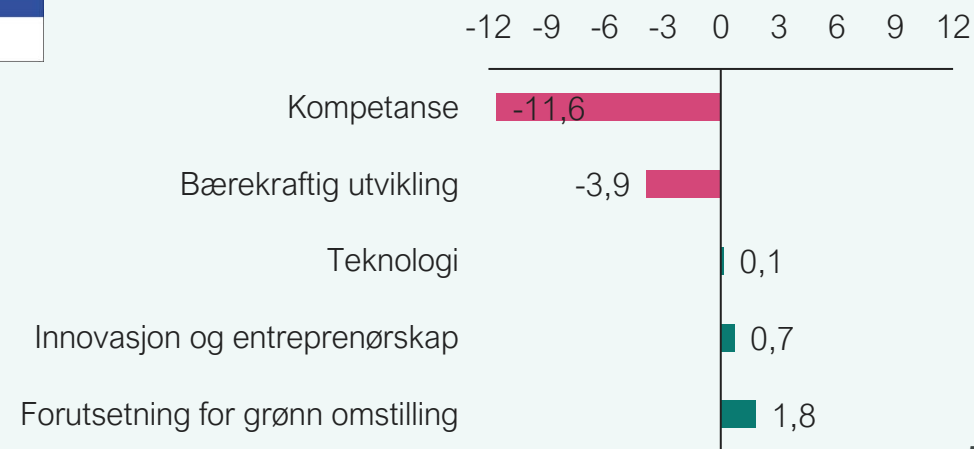
Sverige

Danmark

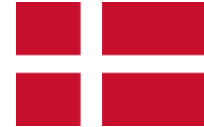
Finland

Utvikling de siste årene

Norge skiller seg ut med en betydelig økning i score innen *Teknologi* (+9,4%), drevet av økt digitalisering, digital infrastrukturbygging og teknologiadopsjon i både offentlig og privat sektor. Samtidig peker utviklingen på en negativ trend innen både *Kompetanse* (-4,5%) og *Innovasjon og entreprenørskap* (-5,9%), noe som kan svekke landets evne til å kapitalisere på teknologiutviklingen over tid.

Danmark viser et blandet bilde, med en betydelig tilbakegang i *Innovasjon og entreprenørskap* (-11,1%), samt noe svekket score i *Forutsetninger for grønn omstilling* (-2,1%). På den positive siden har Danmark styrket sin score både innen *Teknologi* (+2,5%) og *Kompetanse* (+3,2%), og fremstår som et land med høy kapasitet til å implementere ny teknologi bredt i samfunnet.

Utvikling de siste årene

Sverige opplevde i perioden en samlet nedgang innen *Bærekraftig utvikling* (-2,9%), *Forutsetning for grønn omstilling* (-0,9%) og *Innovasjon og entreprenørskap* (-4,6%). Samtidig observerer vi at Sveriges score har økt innen *Kompetanse* (+0,8%) og *Teknologi* (+3,6%). Dette kan indikere at det er noen strukturelle ubalanser, der teknologisk fremgang ikke nødvendigvis vil omsettes i en forbedret omstillingsevne.

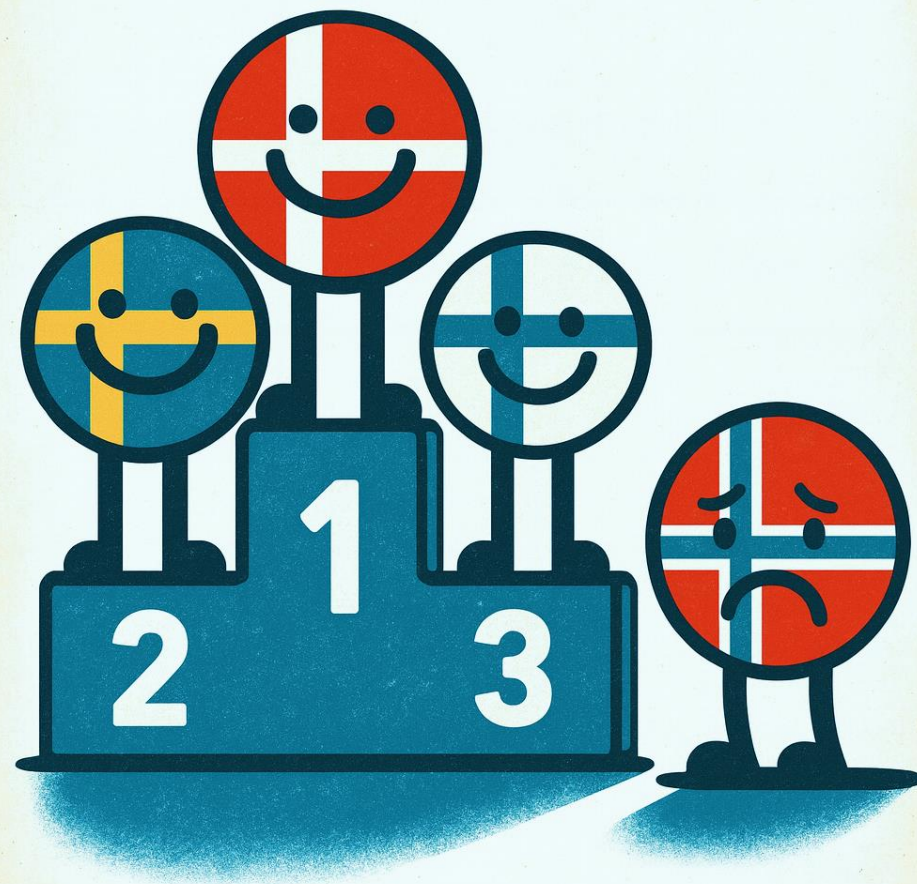
Finland har i perioden hatt merkbar negativ utvikling i *Kompetanse* (-11,6%) og *Bærekraftig utvikling* (-3,9%), men samtidig en moderat positiv utvikling i *Teknologi* (+0,1%), *Forutsetning for grønn omstilling* (+0,7%) og *Innovasjon og entreprenørskap* (+1,8%). Dette peker på en viss stabilitet og fremgang i omstillingsretningen, til tross for at det er noen større utfordringer innen humankapital og sosial bærekraft.

Nordisk kappløp 2025

Nordisk kappløp på Kompetanse

abela
**NORDISK CUP
2025**

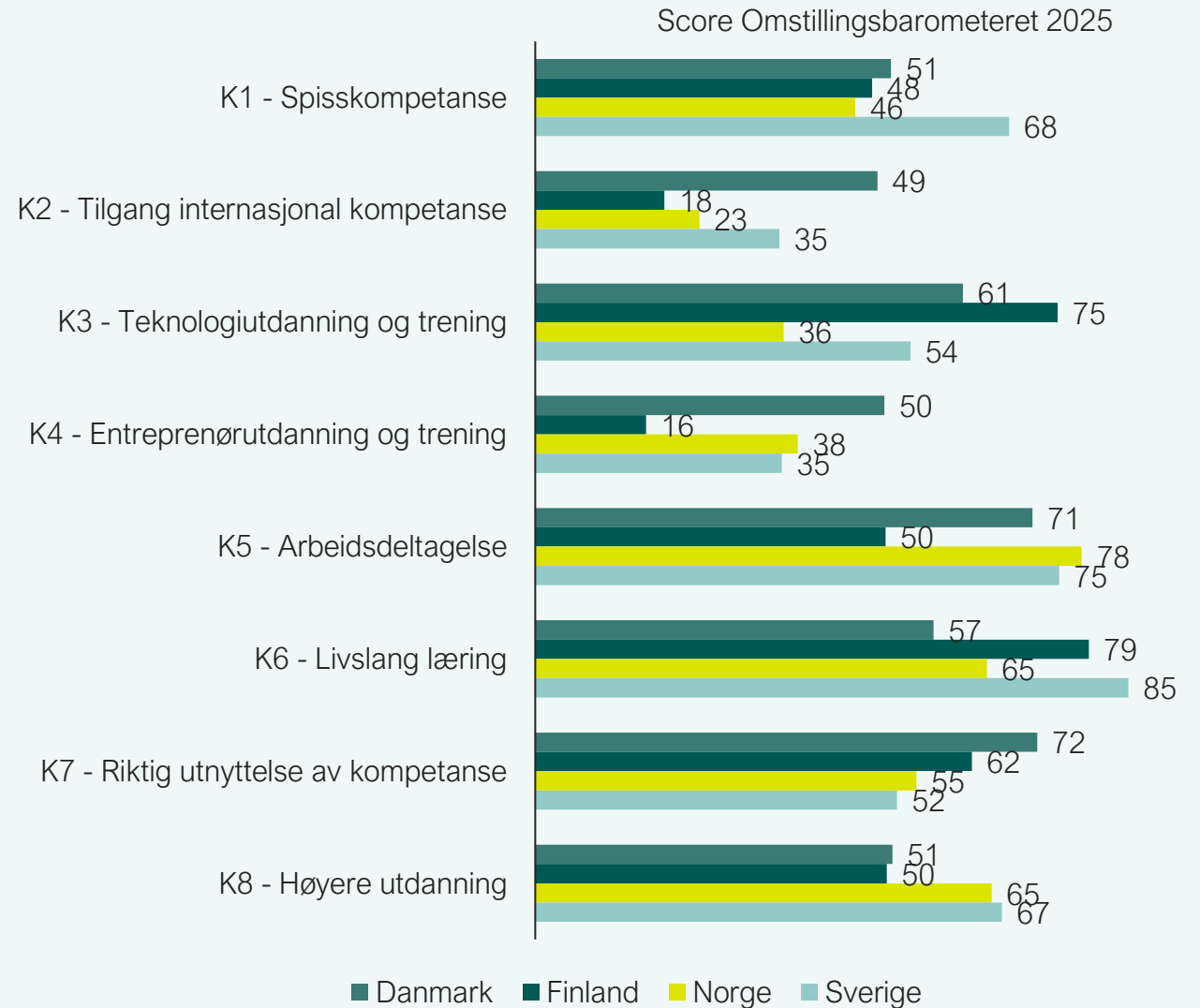

Kompetanse 2025

Resultatene for hoveddimensjonen *Kompetanse* viser et nyansert bilde, der de nordiske landene presterer forholdsvis ulikt på tvers av underdimensjonene.

Ingen enkeltland scorer høyest på alle områder, men enkelte mønstre trer tydelig frem. Blant annet utmerker de nordiske landene seg samlet sett som ledende innen **livslang læring**. Sverige skiller seg i tillegg ut med sterke resultater innen **spisskompetanse**, mens Finland scorerer høyt innen **teknologiutdanning**. Norge hevder seg godt på områder som **arbeidsdeltakelse**, men vi ser betydelige forbedringsbehov innen tilgang på internasjonal kompetanse og teknologiutdanning.

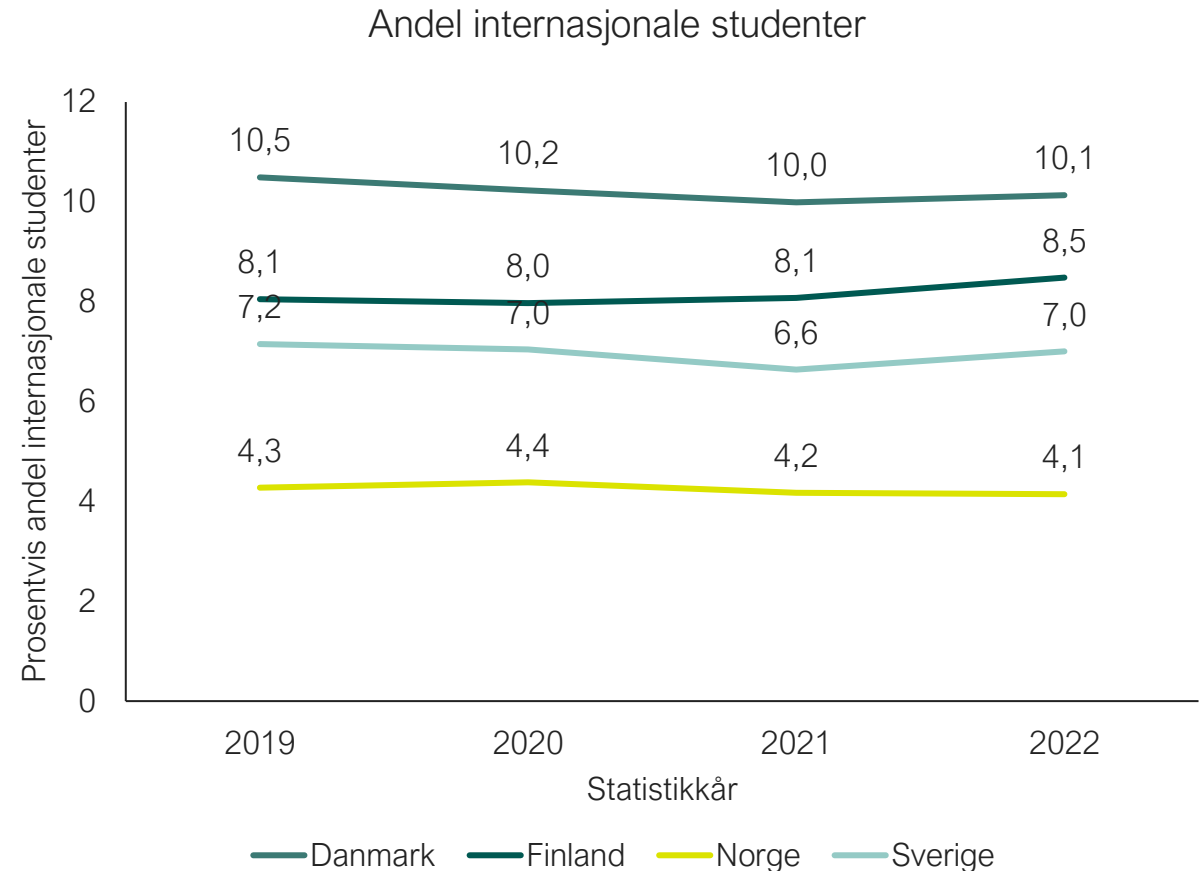
Score på underdimensjoner i *Kompetanse*

Lav tilgang til internasjonal kompetanse i Norge

Danmark skiller seg ut fra de øvrige nordiske landene innenfor tilgang til internasjonal kompetanse. Danmark har under 2000-tallet hatt en tydelig strategi for å markedsføre høyere utdanning internasjonalt gjennom satsingen *Study in Denmark*, en informasjonsportal opprettet av Danske Utdannelses- og Forskningsministeriet. Initiativet legger vekt på et bredt tilbud av engelskspråklige programmer, gode karrieremuligheter etter studiene og aktiv integrering av internasjonale studenter i det danske arbeidsmarkedet, samt informasjon om blant annet stipend og opptak.

Norge har på sin side hatt *Study in Norway* som en tilsvarende plattform, men har i mindre grad bygget opp en like helhetlig strategi, med færre engelskspråklige bachelor- og masterprogrammer.

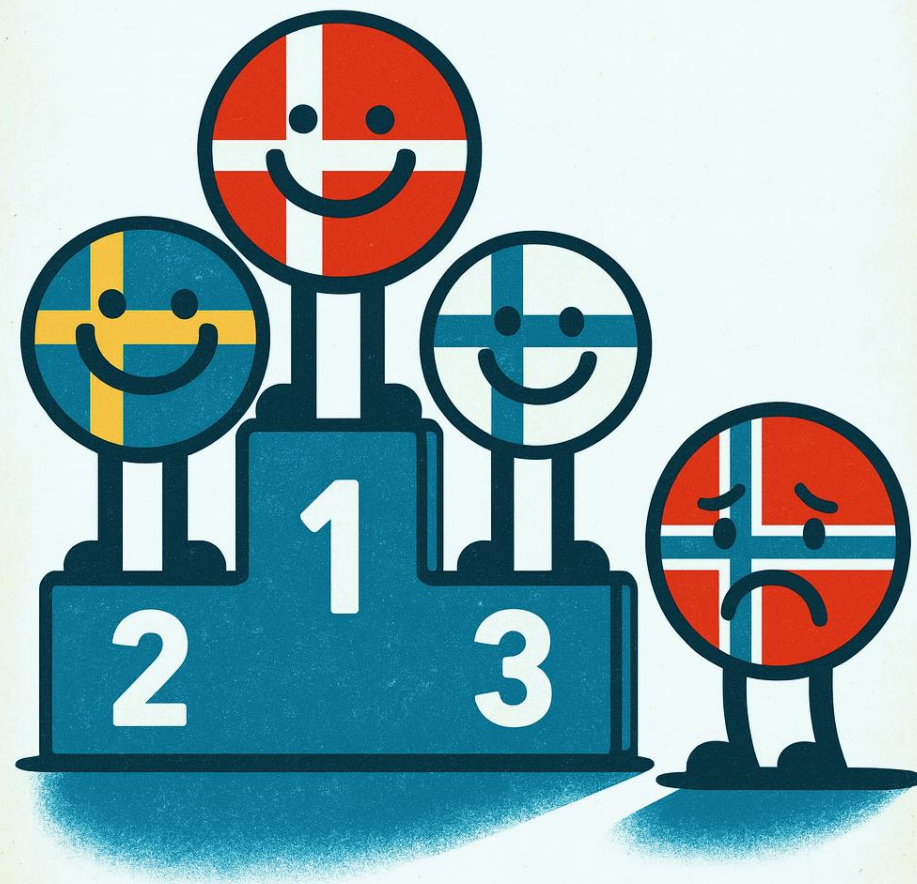
Kilde: UNESCO. Andel internasjonale studenter som deltar i høyere utdanning, som andel av total populasjon i høyere utdanning. Lenke: [UIS Data Browser](#)

Nordisk kappløp 2025

Nordisk kappløp på
Innovasjon og entreprenørskap

abela
**NORDISK CUP
2025**

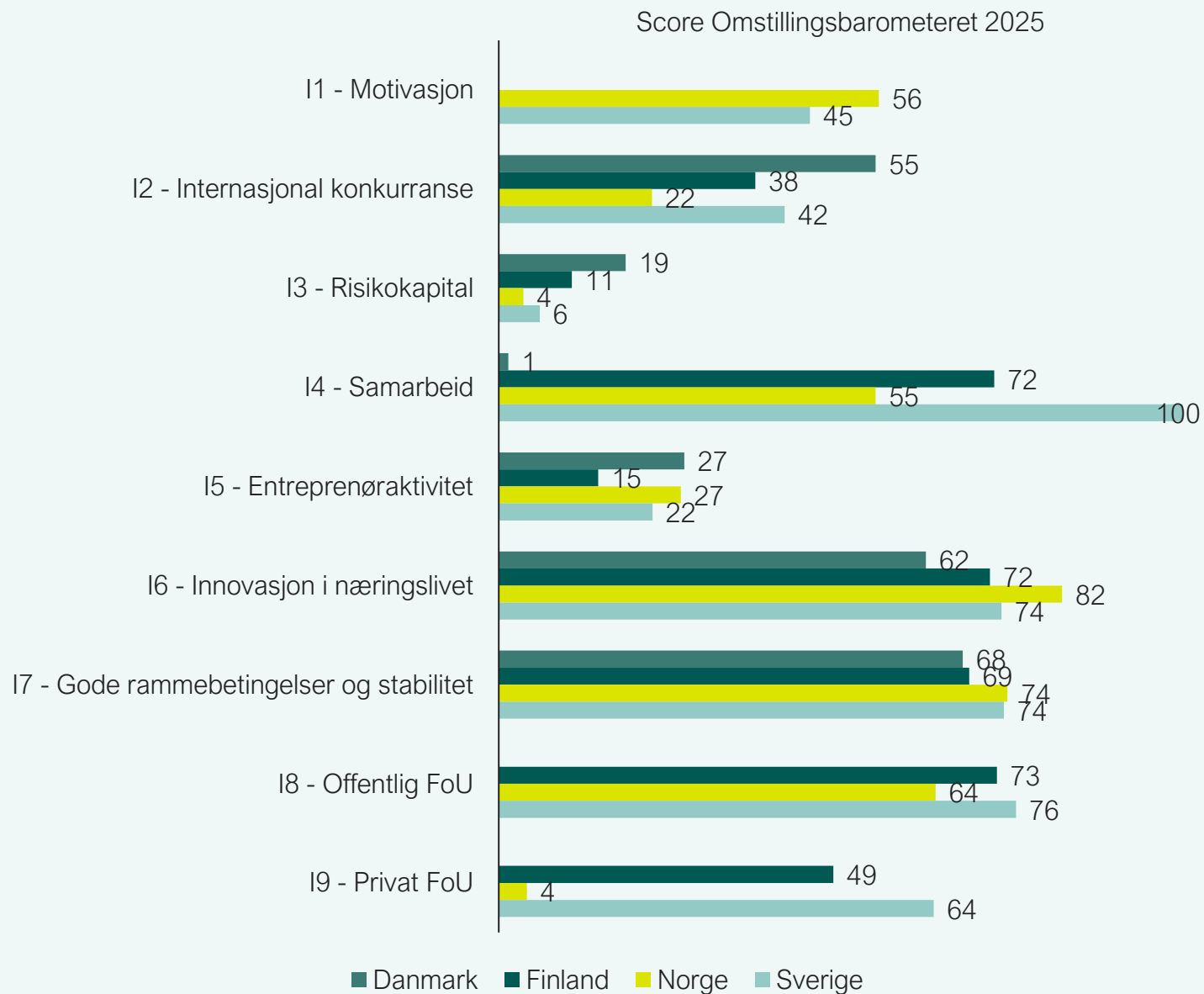

Innovasjon og entreprenørskap 2025

Årets barometer viser at selv om Norge har gode forutsetninger til å skape et mer fremtidsrettet næringsliv, ligger vi bak Sverige og Finland, og vi har forbedringspotensial når det kommer til å styrke næringslivets insentiver for forskning og investeringer.

Score på underdimensjoner i *Innovasjon og entreprenørskap*

abelia

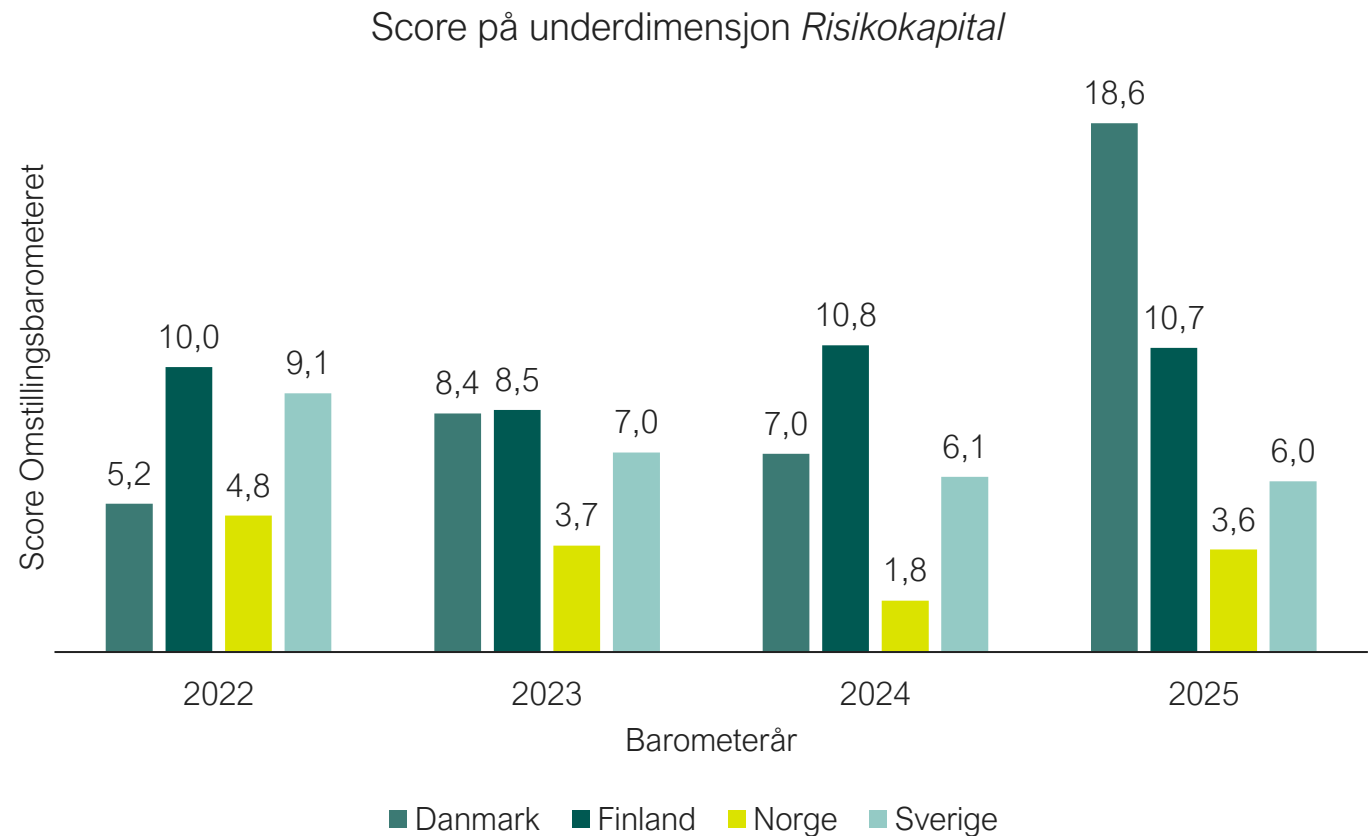

Norge har dårlig tilgang på risikokapital sammenlignet med de andre nordiske landene

Risikokapital er en sentral drivkraft for nyskaping og kommersialisering av teknologi, og utgjør et viktig ledd i økosystemet for innovasjon og entreprenørskap.

Norge scorer svakt på alle delindikatorene for risikokapital – både for såkornkapital, tidligfasekapital og senfasekapital, målt som andel av BNP.

Private investeringer i vekstselskaper har hatt en sterkere posisjon hos våre nordiske naboer de siste årene, men Norge henter inn noe mot Sverige og Finland i årets barometer. Danmark skiller seg ut, der vi ser en betydelig økning i score sammenlignet med 2024.

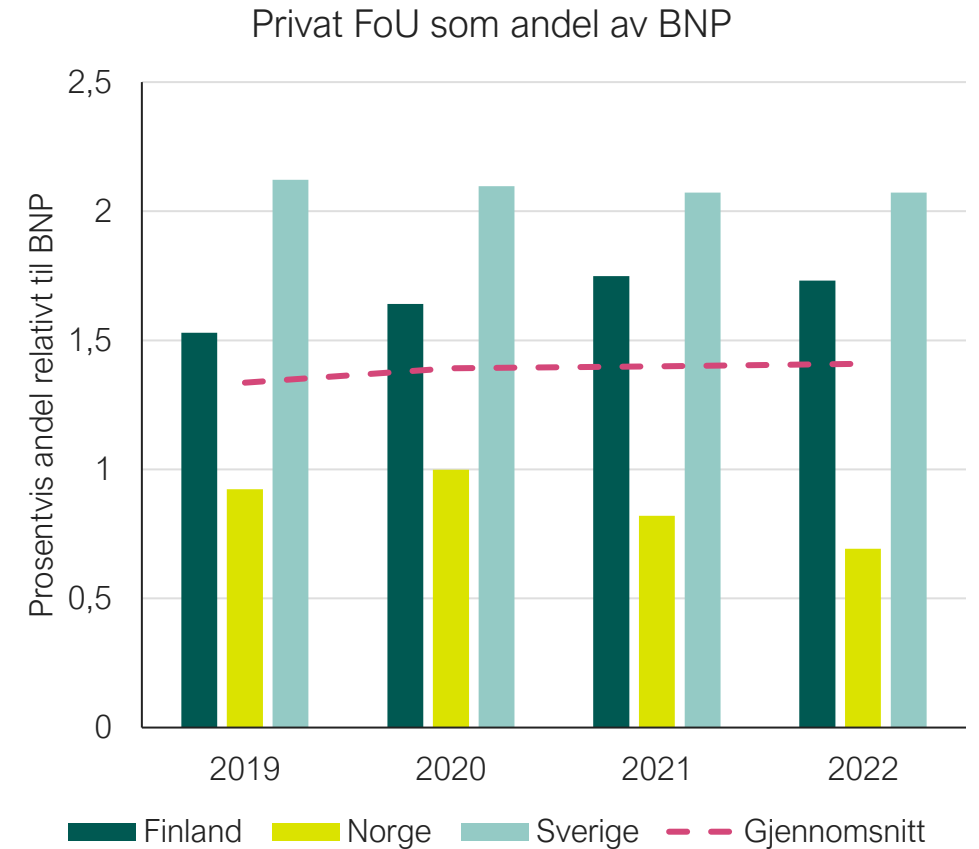
Kilde: Omstillingsbarometeret 2025

Lite forskning og utvikling i norsk næringsliv sammenlignet med Sverige og Finland

Til tross for mye offentlige investeringer i forskning og utvikling (FoU), scorer Norge lavt når det gjelder FoU-aktivitet i næringslivet. Norske bedrifter en betydelig lavere andel av BNP i egen forskning og innovasjon, sammenlignet med svenske og finske bedrifter.

Norsk økonomi er i stor grad basert på naturressurser og råvarebasert industri. Disse sektorene er kapitalintensive og teknologisk avanserte, men har relativt lav FoU-intensitet sammenlignet med kunnskapsintensive bransjer. I tillegg domineres store deler av næringslivet av små og mellomstore bedrifter i tradisjonelle sektorer med begrenset FoU-kapasitet.

Til sammenligning har både Sverige og Finland en langt flere bedrifter innen høyteknologiske og kunnskapsintensive sektorer. Sverige har for eksempel store globale selskaper innen bilindustri (Volvo/SAAB), telekommunikasjon (Ericsson), farmasi og digital teknologi. Dette er bransjer med høy FoU-andel. Finland har en tilsvarende næringsstruktur med selskaper som Nokia, samt en omfattende satsing på IKT, elektronikk og grønn teknologi. Økonomiene til Sverige og Finland er dermed mer integrerte i globale verdikjeder der innovasjon og produktutvikling er avgjørende for konkurransekraft, noe som stimulerer til høyere investeringer i FoU fra privat sektor

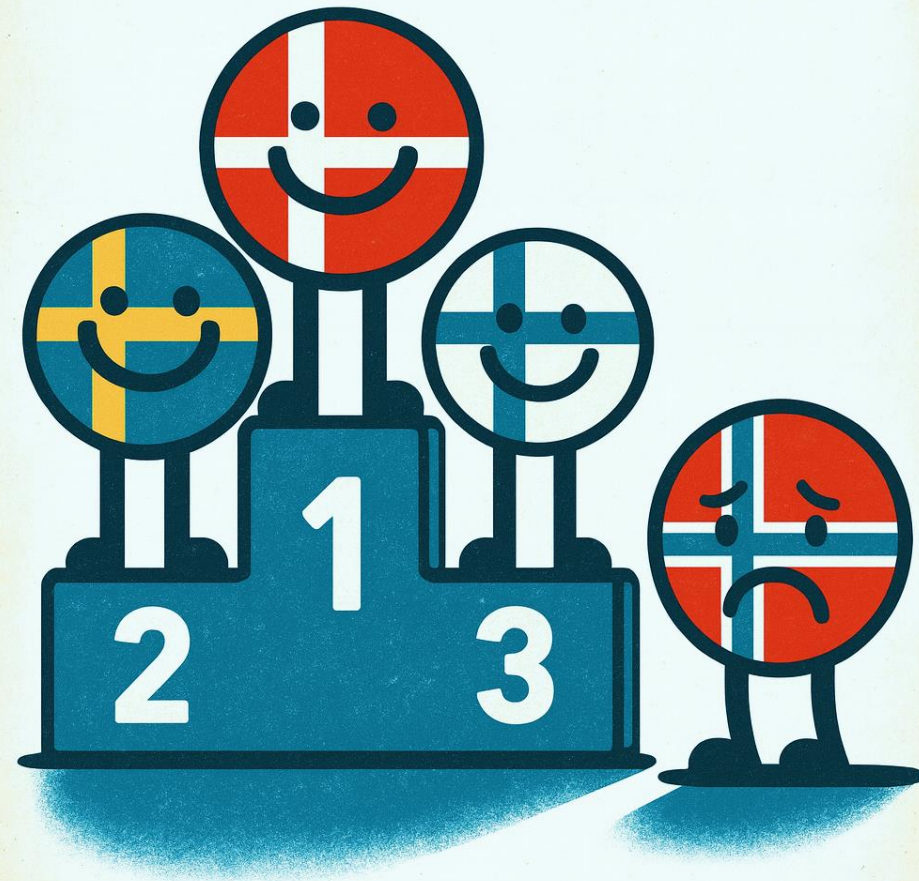
Kilde: OECD, 2025. Main Science and Technology Indicators. Lenke: [OECD Data Explorer • Main Science and Technology Indicators \(MSTI database\)](#)

Nordisk kappløp 2025

Nordisk kappløp på
Teknologi

NORDISK CUP 2025

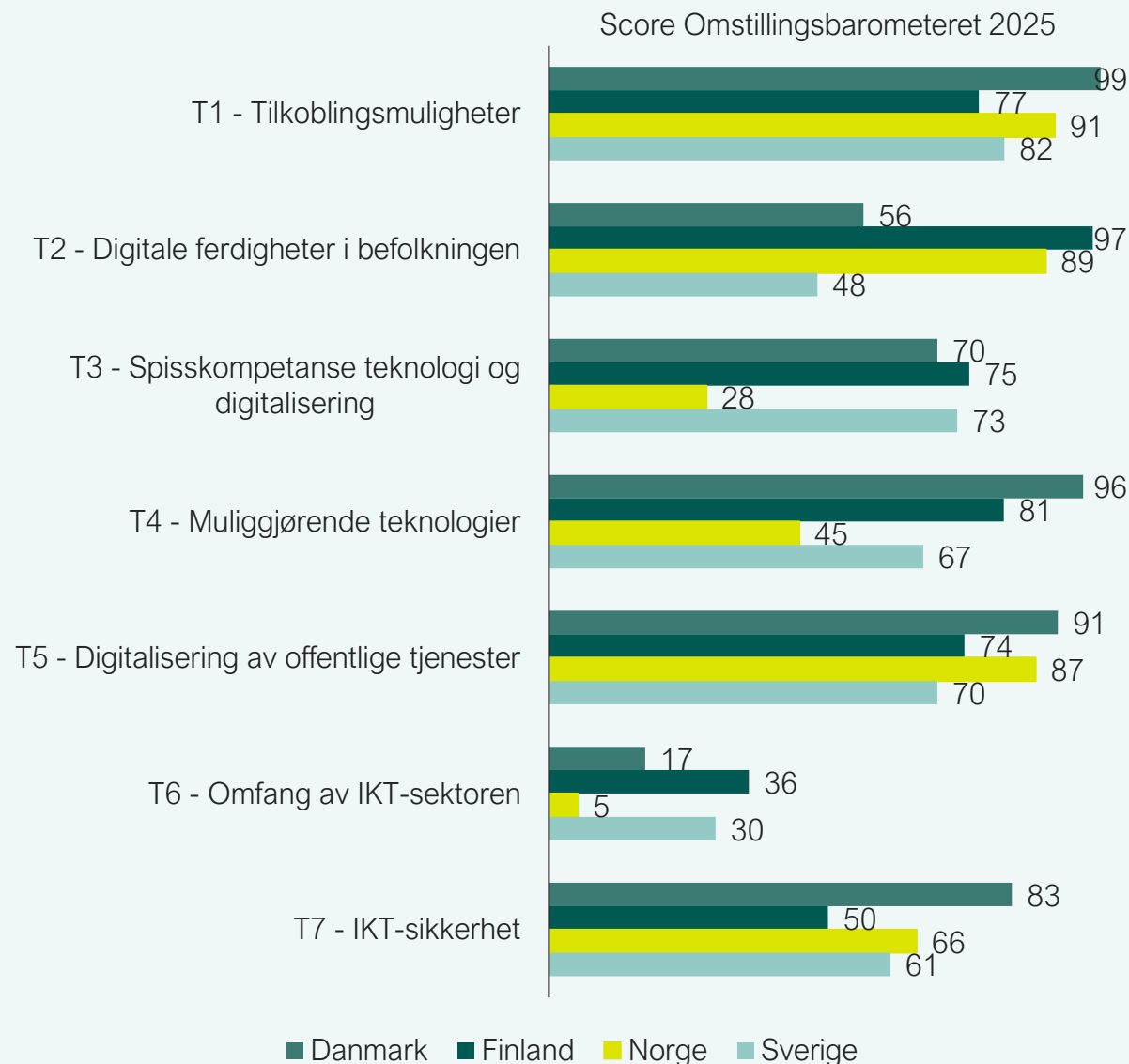

Ulikt tempo i teknologisk utvikling blant nordiske land

De nordiske landene har sterke forutsetninger for teknologisk utvikling, men det finnes betydelige variasjoner mellom landene på tvers av ulike indikatorer.

Norge gjør det bra på enkelte områder, som digitale ferdigheter i befolkningen og tilkoblingsmuligheter, der nivået er sammenlignbart med de øvrige nordiske landene. Samtidig peker flere indikatorer på utfordringer. Norge ligger lavt når det gjelder spisskompetanse innen teknologi og digitalisering, muliggjørende teknologier, samt omfanget av IKT-sektoren – områder hvor særlig Finland og Sverige skiller seg ut med høyere resultater.

Score på underdimensjoner i *Teknologi*

Norge har lite verdiskaping fra IKT sammenlignet med Finland og Sverige

De nordiske landene kjennetegnes ofte av høy digitalisering, men sammenlignet med Irland fremstår de nordiske landenes IKT-sektorer langt mer beskjedne i omfang – spesielt innen teknologidrevet verdiskaping og eksport. Irland skiller seg ut i internasjonale rangeringer ved å ha en uforholdsmessig stor IKT-sektor og høy eksport av digitale tjenester, noe som i stor grad skyldes tilstedeværelsen av multinasjonale teknologiselskaper og et svært gunstig skatteregime. Til sammenligning har Danmark, Finland, Sverige og Norge mindre og mer diversifiserte økonomier, hvor teknologi spiller en viktig, men ikke dominerende rolle. Dette er en viktig ramme for å forstå de nordiske landenes resultater i Teknologi-dimensjonen for året Omstillingsbarometer.

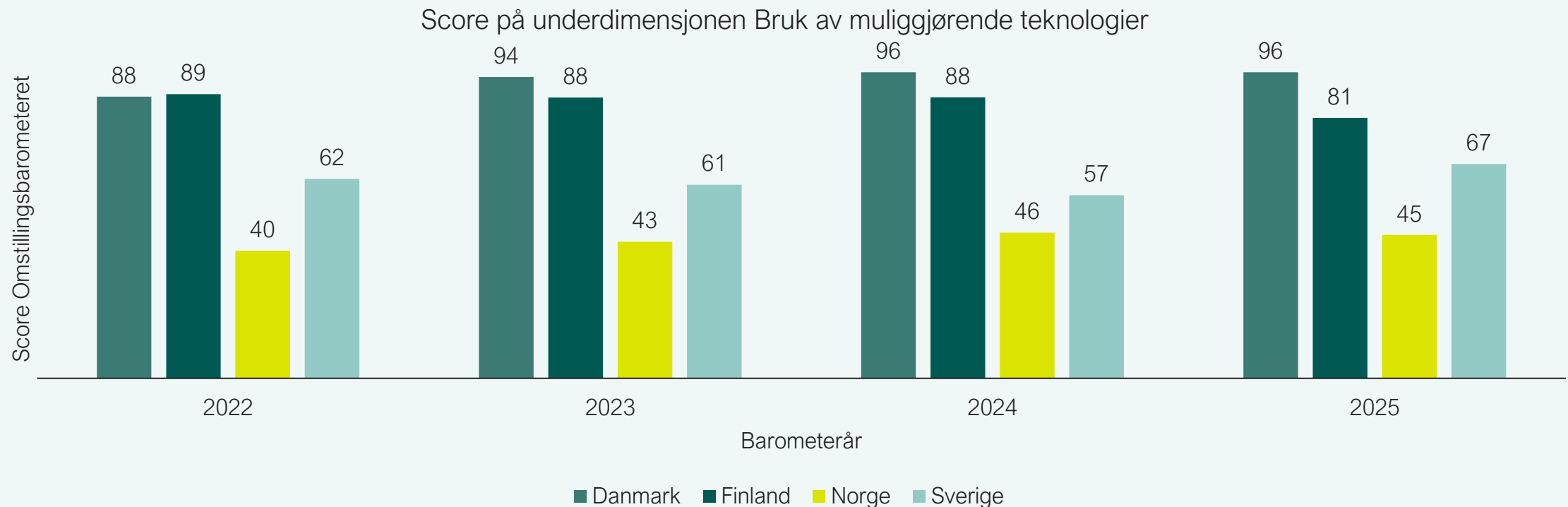
Når det gjelder IKT-verdiskaping som andel av BNP, har Norge lavest nivå i hele perioden 2020–2023, og skiller seg særlig ut i 2022, hvor verdiskapingen falt til kun 3,25 prosent – mot 6,11 prosent i Finland og 7,74 prosent i Sverige. Forskjellene er mer synlige i IKT-eksport: Norges andel lå i 2023 på 8,33 prosent, mens Finland og Sverige hadde henholdsvis 32,58 og 20,36 prosent. Dette indikerer at den Norske økonomien er langt mindre integrert i den globale digitale økonomien.

IKT-verdiskaping (% av BNP) - OECD					
År	Norge	Danmark	Finland	Sverige	Irland
2020	4,88	4,92	6,22	8	16,91
2021	4,08	4,87	6,46	8,15	18,59
2022	3,25	4,5	6,11	7,74	17,45
2023	3,91	4,9	6,28	7,74	19,64
IKT-eksport (% av BNP) – UN Trade Statistics					
År	Norge	Danmark	Finland	Sverige	Irland
2020	9,4	7,87	42,91	21,21	53,42
2021	8,7	6,9	44,1	20,9	58,3
2022	6,86	6,91	36,12	21	57,5
2023	8,33	5,06	32,58	20,36	58,56
Eurostat					
År	Norge	Danmark	Finland	Sverige	Irland
2020	2,4	4,9	5	4,2	4,2
2021	2,4	5	4,7	4,4	4,6
2022	2,2	5	4,6	4,5	4,2
2023	2,2	5,3	5	4,7	4,2

Kilde:
 OECD, 2025. Annual GDP and components – output approach. Lenke: [OECD Data Explorer](#)
 UN Trade Statistics, 2025. International trade in ICT services. Lenke: [TradeServICT](#)
 Eurostat, 2025. Employment in high- and medium-high technology manufacturing sectors and knowledge-intensive service sectors. Lenke: [Eurostat](#)

Lite bruk av muliggjørende teknologier og lav spesialisering

Videre har Norge også en betydelig lavere andel sysselsatte i teknologi- og kunnskapsintensive næringer. I 2023 var bare 2,2 prosent av den norske arbeidsstyrken sysselsatt i slike næringer, mot 4,7 prosent i Sverige og hele 5,3 prosent i Danmark. Disse resultatene peker igjen på en strukturell svakhet i Norges næringsliv når det gjelder teknologiintensitet og digital eksportkapasitet, og understreker behovet for sterkere insentiver og investeringer i sektoren for å sikre et mer fremtidsrettet næringsliv.

Teknologibruken gjenspeiler norsk næringsstruktur

Norge scorer høyt når det kommer til bruk av skytjenester og kunstig intelligens, men faller tydelig bak i bruk av robotikk og 3D-printing i næringslivet.

Norges relativt lave bruk av teknologier som robotikk og 3D-printing kan henge sammen med landets næringsstruktur, som i stor grad er preget av ressursintensive sektorer som petroleum og kraftproduksjon. Disse bransjene har ofte mindre behov for slike teknologier sammenlignet med mer teknologitunge økonomier som Sverige og Finland. I tillegg består en stor del av norsk næringsliv av små og mellomstore bedrifter, som ofte har begrenset kapasitet og kompetanse til å ta i bruk avansert produksjonsteknologi. Dette kan medføre at teknologiadopsjonen skjer langsommere i Norge enn i nabolandene.

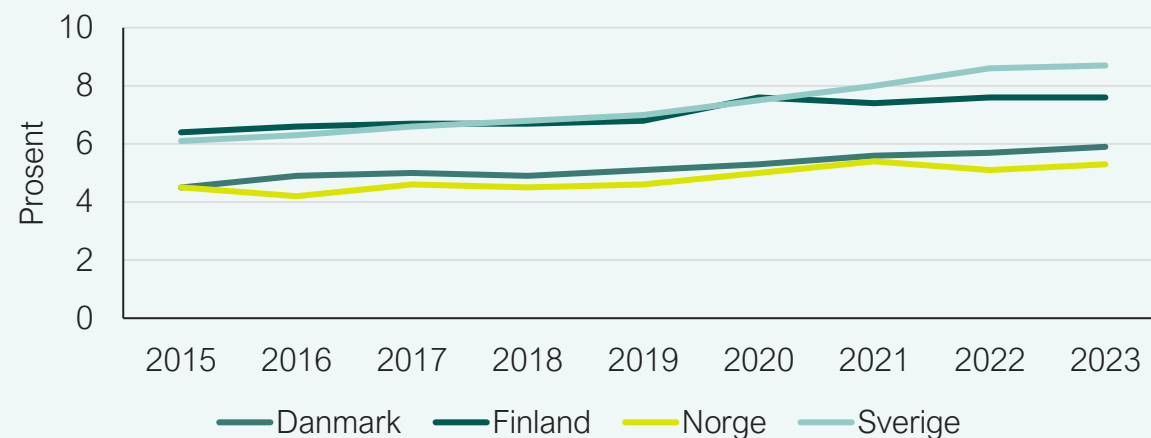

Norge trenger flere IKT-spesialister for å nærme seg de andre nordiske landene

Norge har sett en gradvis økning i andelen sysselsatte IKT-spesialister de siste årene, men vi ligger fortsatt bak våre naboland. I 2024 utgjorde IKT-spesialister rundt 5,5 % av den totale sysselsettingen i Norge, sammenlignet med 8,6% i Sverige, 7,8% i Finland og 5,8% i Danmark.

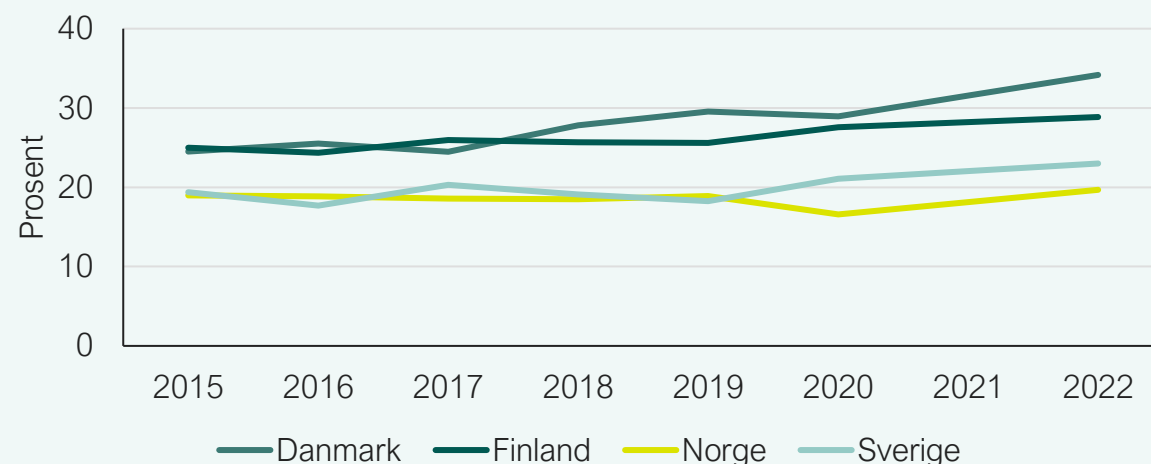
Et tilsvarende mønster gjelder for andelen bedrifter som ansetter IKT-spesialister: Kun rundt 20 % av norske bedrifter rapporterte å ha rekruttert slike spesialister i 2024, mens andelen i Danmark og Finland lå høyere, på henholdsvis 31 % og 30 %. Dette tyder på at norske virksomheter i mindre grad enn sine nordiske naboer investerer i digital kompetanse, noe som igjen kan hemme tempoet i omstillingen og implementeringen av ny teknologi.

Sysselsatte IKT-spesialister, andel av total sysselsetting

Kilde: Eurostat, 2025. Employed ICT specialists. Lenke: [Employed ICT specialists - total](#)

Bedrifter med IKT-spesialister

Kilde: Eurostat, 2025. Enterprises that employ ICT specialists by size class og enterprise.

Lenke: [Enterprises that employ ICT specialists by size class of enterprise](#)

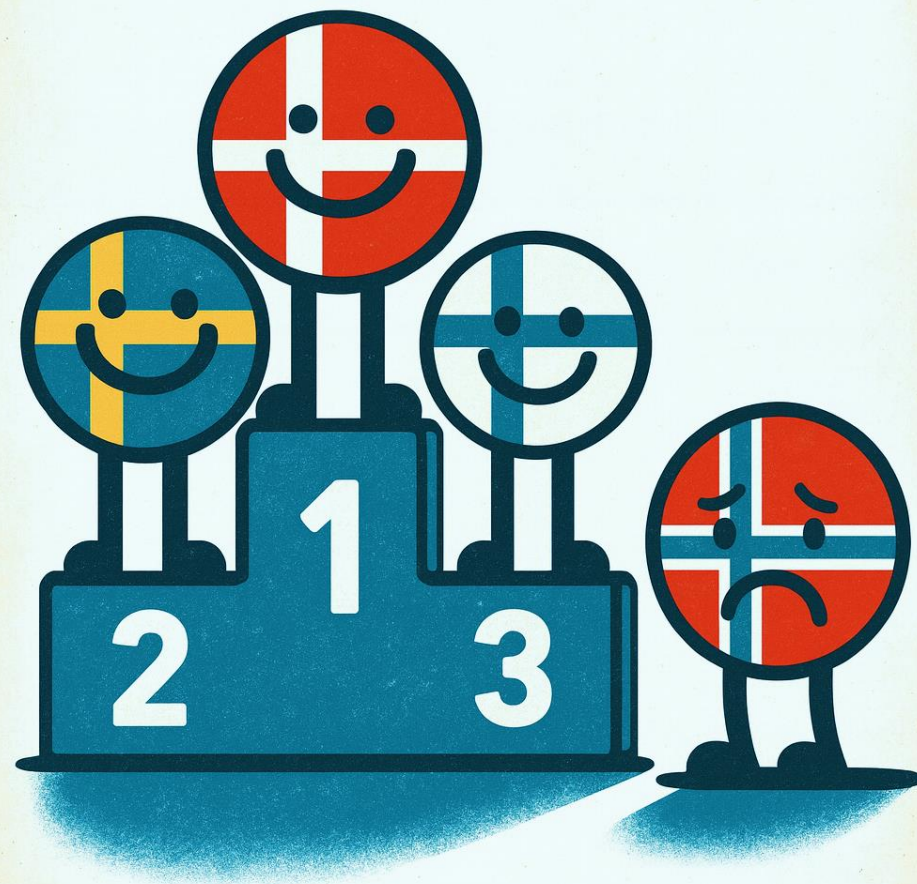
Merknad: Andel er estimert for år 2021 ved å intrapolere observasjoner mellom 2020 og 2021.

Nordisk kappløp 2025

Nordisk kappløp på Forutsetning
for grønn omstilling

NORDISK CUP 2025

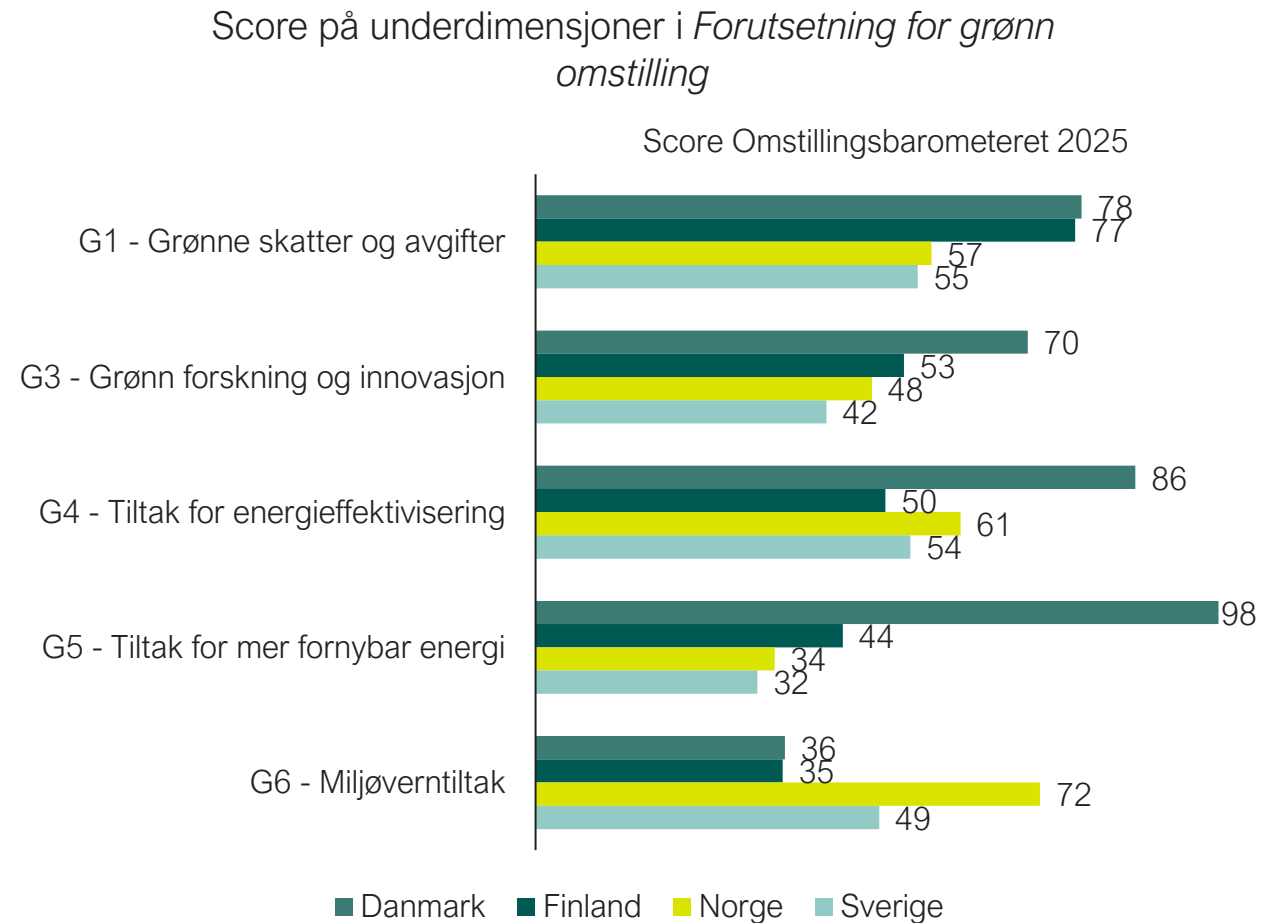
De nordiske landene viser gode forutsetninger for grønn omstilling

Myndighetene spiller en viktig rolle for å vri næringsaktiviteter i en mer bærekraftig retning. I Norge er dette spesielt viktig, fordi vi både må kutte utslipp og samtidig gjøre oss mindre avhengige av olje- og gassnæringen. Derfor har myndighetenes innsats ekstra stor betydning her, sammenlignet med mange andre land.

Norden viser samlet sett gode strukturelle forutsetninger for grønn omstilling, men det er klare innbyrdes forskjeller.

Danmark utmerker seg som tydelig vinner blant de nordiske landene, med høyest score på fire av fem områder, særlig innen tiltak for fornybar energi og energieffektivisering.

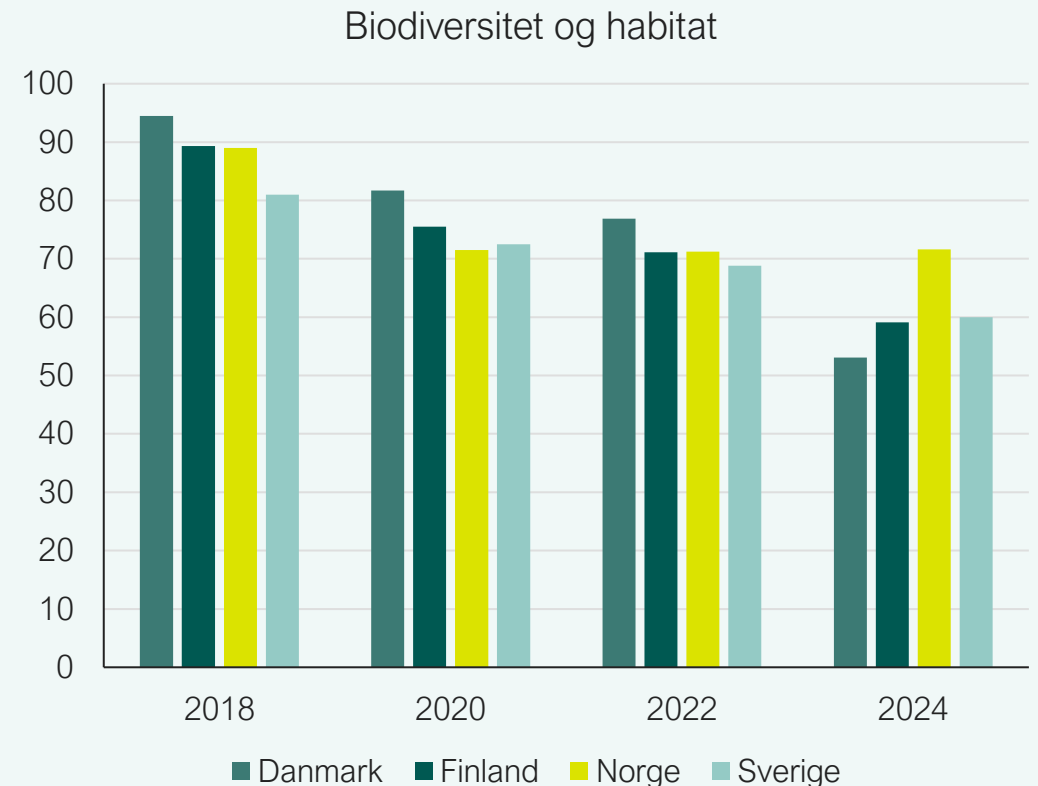
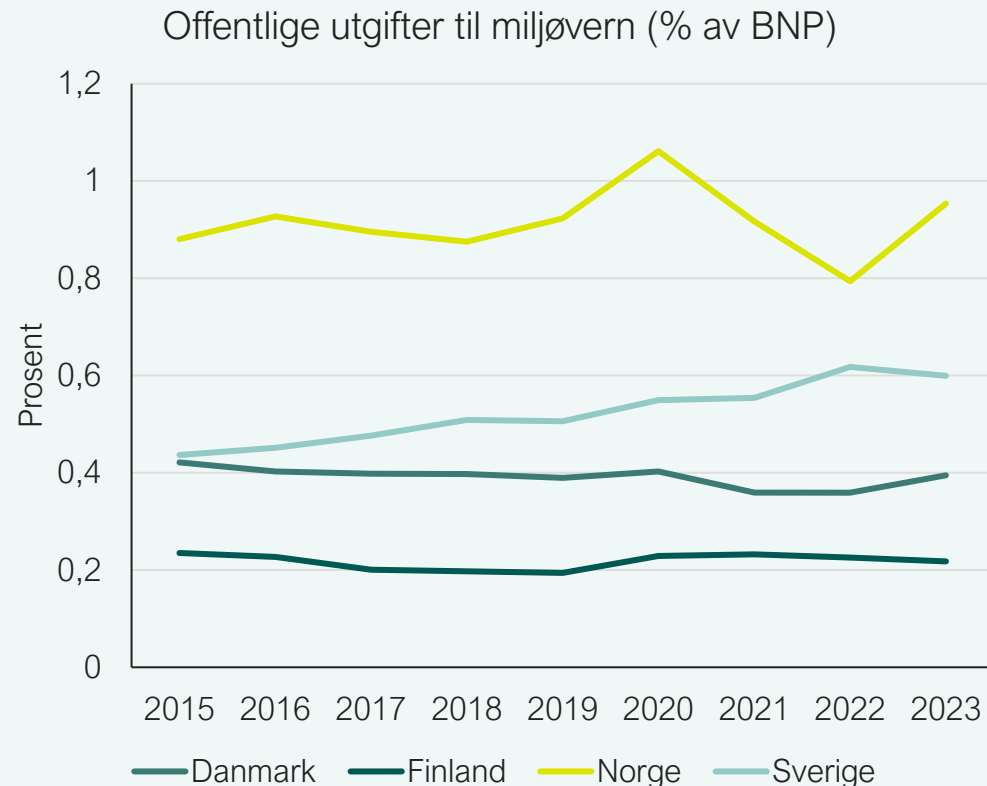
Finland og Sverige kommer svakest ut i nordisk sammenheng, men Finland gjør det samtidig bra rundt grønne skatter og avgifter. Norge har en jevn og solid profil og utmerker seg særlig på miljøverntiltak, sammenlignet med de øvrige nordiske landene.

Kilde: Omstillingsbarometeret 2025

Norge skiller seg fra Norden med en sterk innsats på miljøverntiltak

Norge skiller seg ut i Norden med en sterk innsats på miljøverntiltak. Landet har i flere år hatt høyere offentlige utgifter til miljøvern som andel av BNP enn nabolandene, noe som tyder på en tydelig offentlig prioritering av miljøhensyn. Dette reflekteres også i Norges høye score på indikatorer for biodiversitet og habitat i 2024, hvor landet topper blant de nordiske landene. .

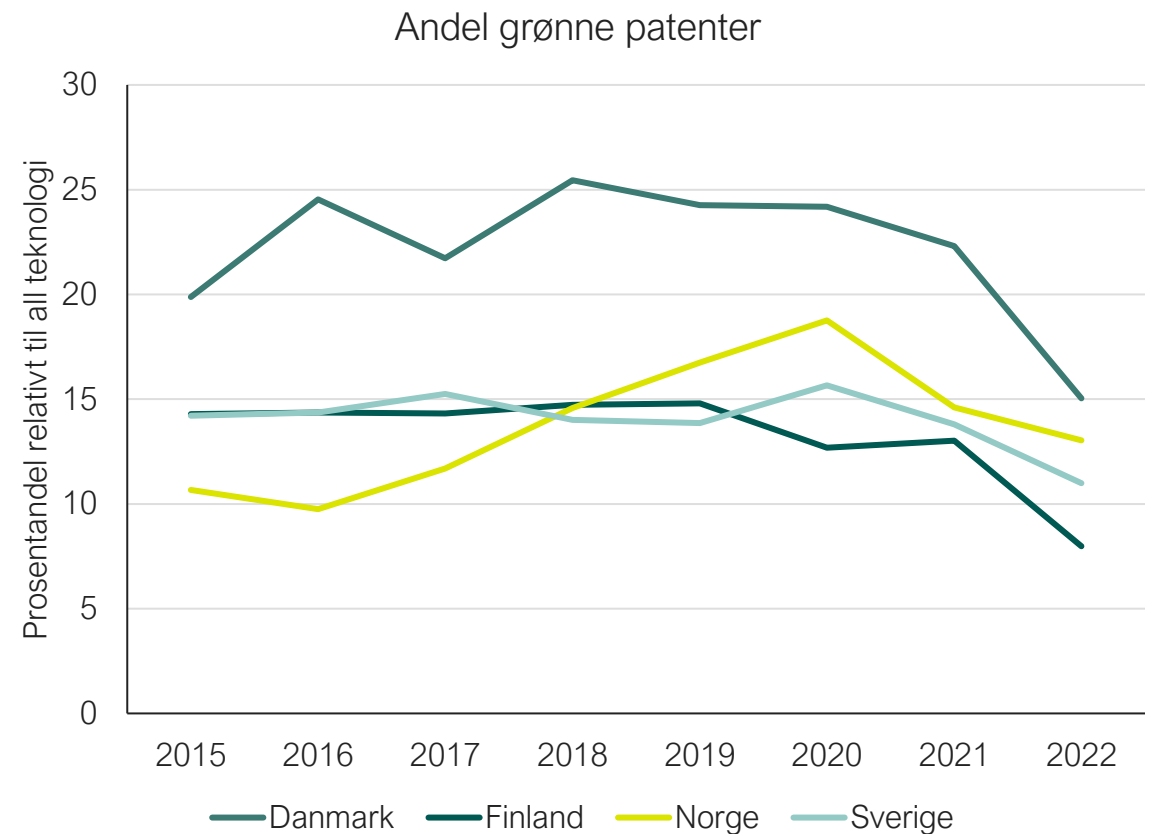

På grønne patenter har Norge, i likhet med de andre nordiske landene, hatt en stor nedgang de siste årene

Når det gjelder grønne patenter, viser Norge en positiv utvikling fra 2015 til 2020, men har siden hatt en liten nedgang.

Fra 2020 til 2022 ser vi en tydelig nedadgående trend i andelen grønne patenter i samtlige nordiske land. Danmark, som har vært klart ledende på dette området, opplever et markant fall fra rundt 24 % til 15 %. Også Norge, som hadde en positiv utvikling fram til 2020, ser en nedgang i perioden. Tilsvarende synker nivåene i både Sverige og Finland. Denne utviklingen kan tyde på at den nordiske innovasjonstakten innen miljøteknologi har bremsset opp etter 2020, muligens som følge av pandemi-relaterte omprioriteringer eller økonomisk usikkerhet. Trenden understreker behovet for fornyet satsing på grønn innovasjon i hele Norden.

Norge ligger, til tross for nedgangen, fortsatt godt an sammenlignet med Sverige og Finland, selv om Danmark leder klart på denne indikatoren i den samlede rangeringen, mens Norge tar 2. plassen.

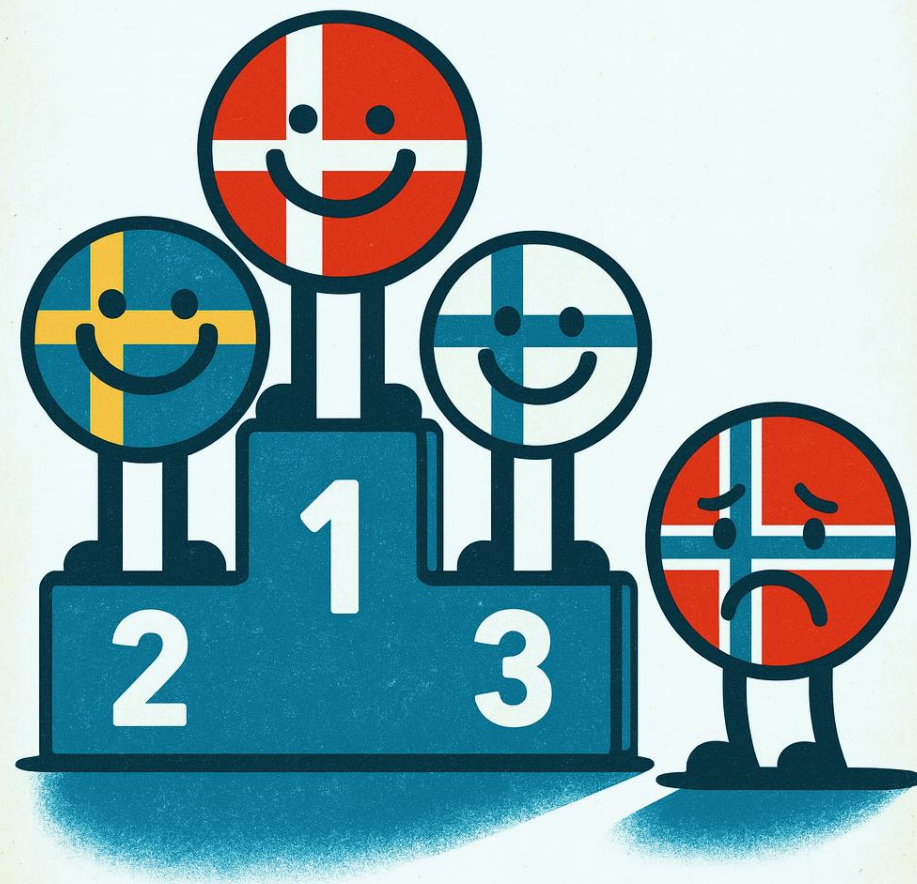
Kilde: OECD, 2025. Green Growth. Lenke: [OECD Data Explorer • Green Growth](#)

Nordisk kappløp 2025

Nordisk kappløp på Bærekraftig utvikling

NORDISK CUP 2025

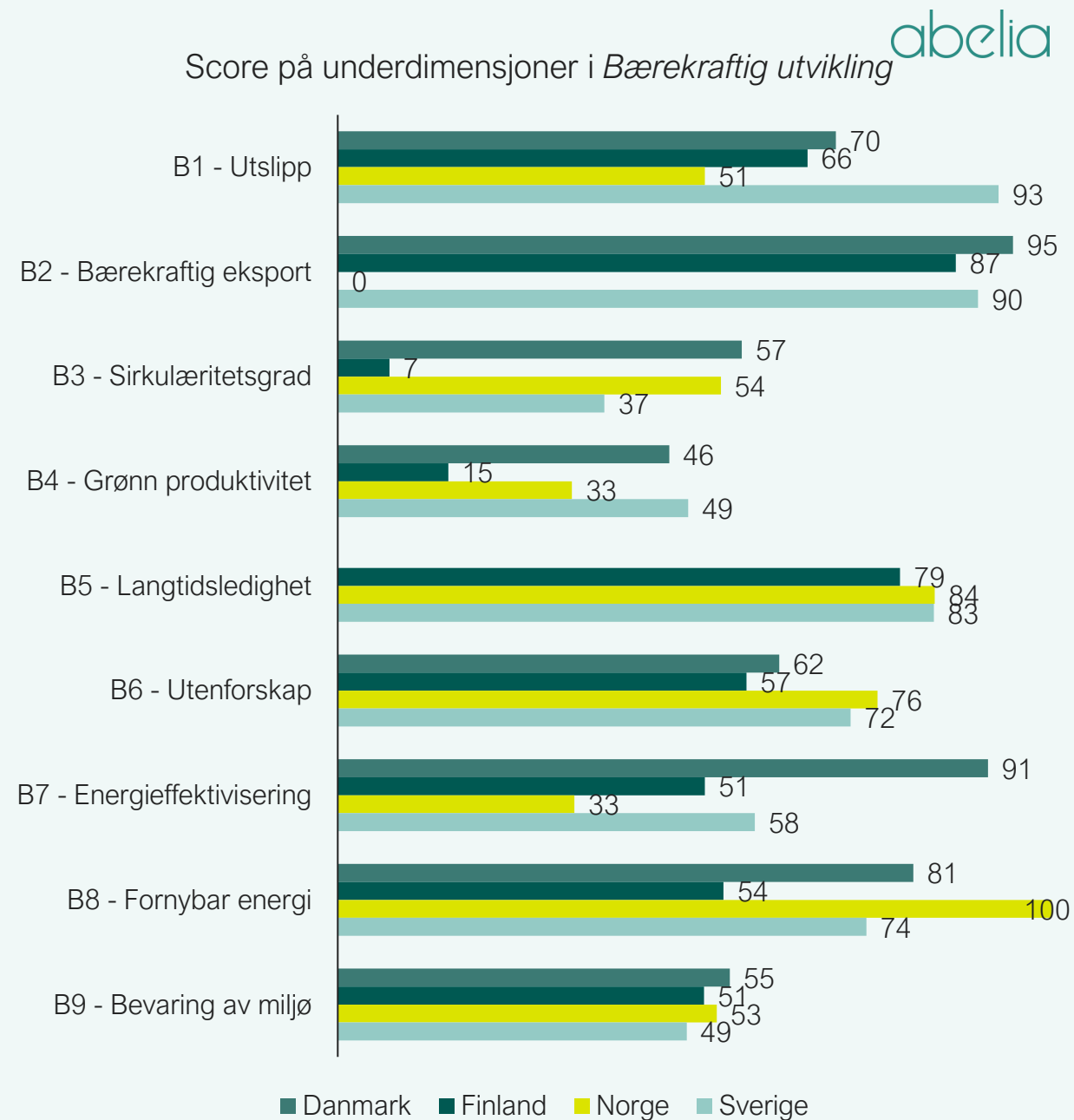

Olje- og gassektoren svekker Norges score på bærekraft sammenlignet med Norden

I den siste byggeklossen i omstillingsbarometeret ser vi på økonomisk, klimamessig og sosial bærekraft fordi disse tre dimensjonene sammen utgjør grunnlaget for en helhetlig og langsiktig utvikling. Når vi vurderer disse dimensjonene samlet, får vi et mer komplett bilde av et lands omstillingsevne og langsiktige robusthet.

I sammenhengen av bærekraftig utvikling viser de nordiske landene varierende styrker og svakheter – spesielt innen bærekraftig eksport, utslippsprofil og fornybar energiproduksjon.

Figuren til høyre indikerer at Norge har et solid naturressursfundament, men konsentrasjonen i – og avhengigheten av – olje- og gass sektoren svekker Norges stilling sammenlignet med våre nabolender som i større grad preges av diversifiserte og fremtidsrettede næringer.

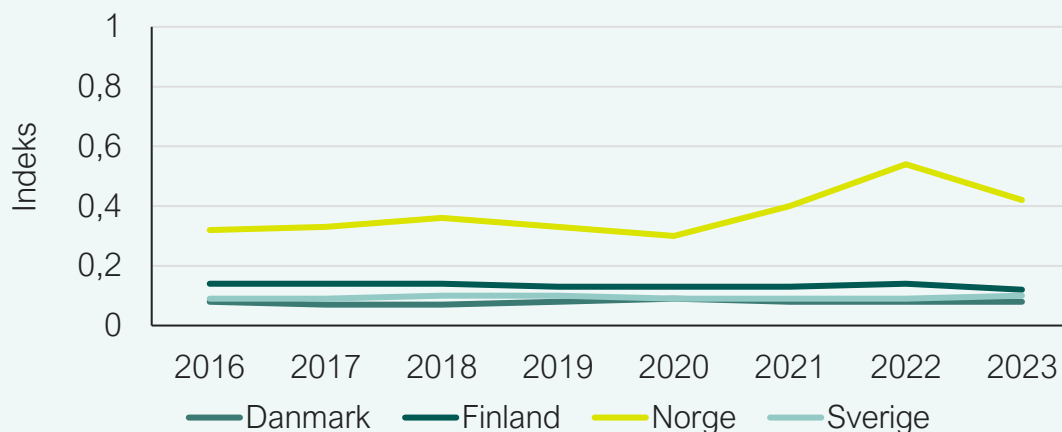
Norsk eksport er dominert av et fåtall sektorer

Norsk eksport er i langt større grad enn de andre nordiske landene dominert av tre sektorer. Olje og gass, sjømat og metallproduksjon utgjorde om lag 67% av Norges eksport i 2024. Fossile energivarer utgjør fortsatt om lag halvparten av Norges totale eksportverdi, og har blitt forsterket høye olje- og gasspriser siden Russlands invasjon av Ukraina i 2022. Dette belyser den norske økonomiens sårbarhet for svingninger i energimarkedene og utfordrer overgangen til mer bærekraftige eksportstrukturer.

I motsetning har Danmark, Sverige og Finland en mer diversifisert eksportøkonomi, hvor maskiner, teknologi, legemidler og grønn energi spiller større roller.

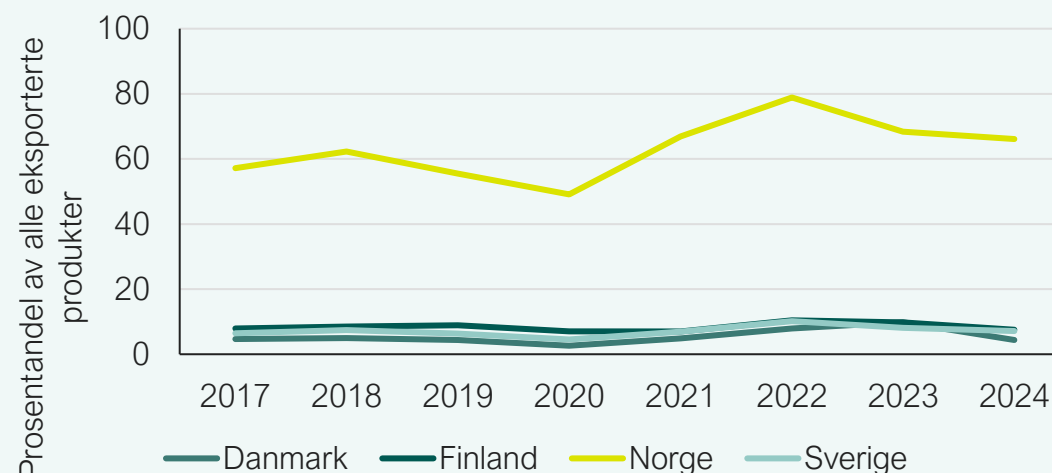
Den høye konsentrasjonen i norsk eksport bremser utviklingen av grønn eksport og gjør at Norge scorer lavt på internasjonale indikatorer for bærekraftig handel. Grunnet disse strukturelle forskjeller har Norge rangert sist i bærekraftig eksport siden 2022. For å styrke omstillingsevnen og redusere risiko, er det derfor viktig at Norge utvikler en bredere og mer fremtidsrettet eksportbase.

Konsentrasjon i eksportnæringen

Kilde: FN/UNCTAD. Lenke: [ConcentDiversIndices](#)

Andel fossil eksport

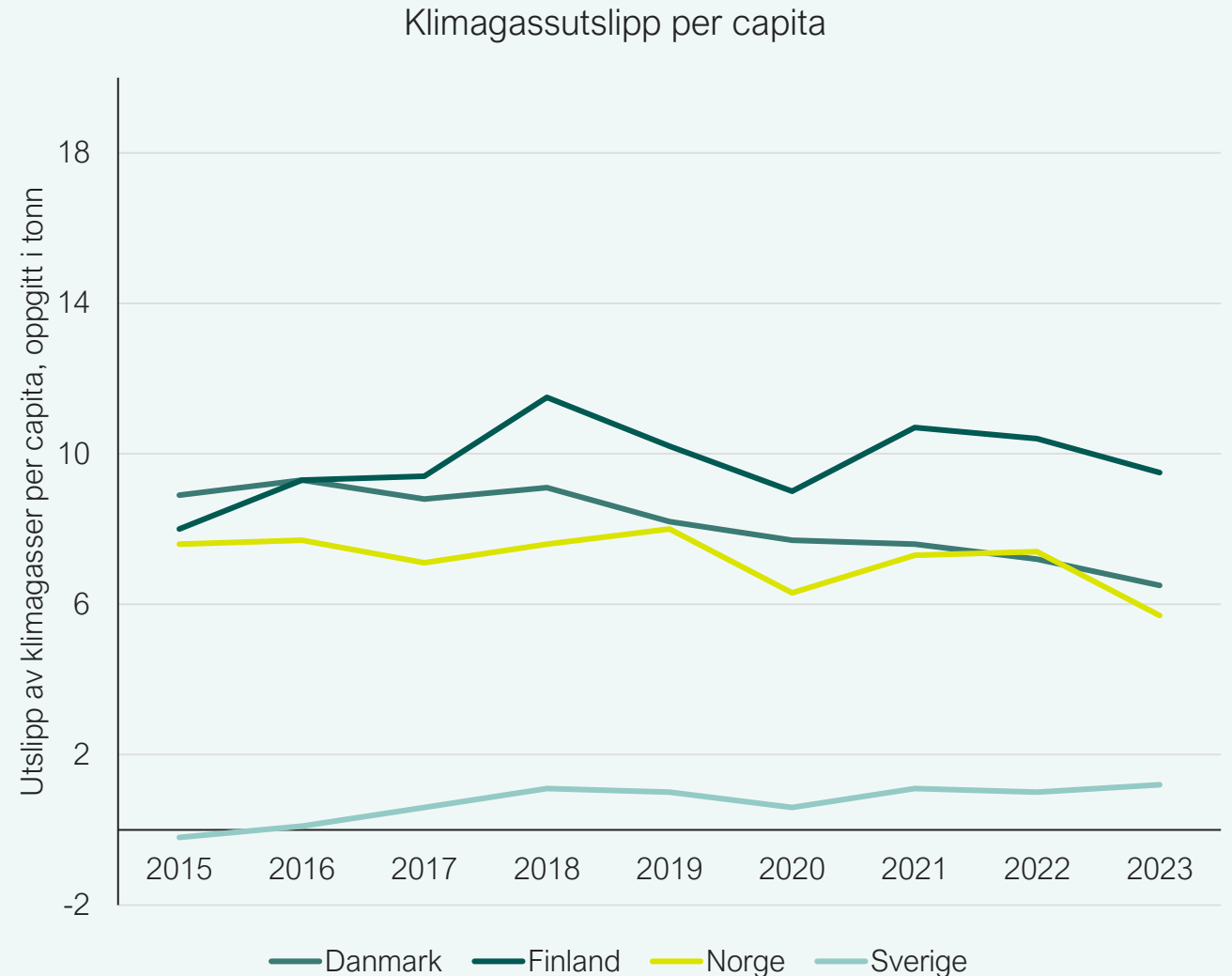

Kilde: International Trade Centre, 2025. Lenke: [Trade Map](#)

Ser tegn til reduserte utslipp i Norge

Norge gjør det bedre i årets vurdering av utslippsdimensjonen sammenlignet med tidligere år, særlig grunnet en nedgang i både klimagassutslipp per capita og totale produksjonsbaserte utslipp. Sverige, Danmark og Finland har alle rangert i topp 5 for underdimensjonen de siste årene, og i 2025 ser vi tegn på at Norge begynner å komme i kapp.

Likevel presterer Norge fortsatt svakere enn de øvrige nordiske landene samlet sett. I 2025 står Sverige som klar leder i utslipp, og har lavest klimagassutslipp per innbygger blant lendene i omstillingsbarometeret. Norge, Danmark og Finland reduserte sine klimagassutslipp per capita fra 2022 til 2023, mens Sveriges utslipp økte noe, hvilket gir Norge en økning i score for indikatoren i år.

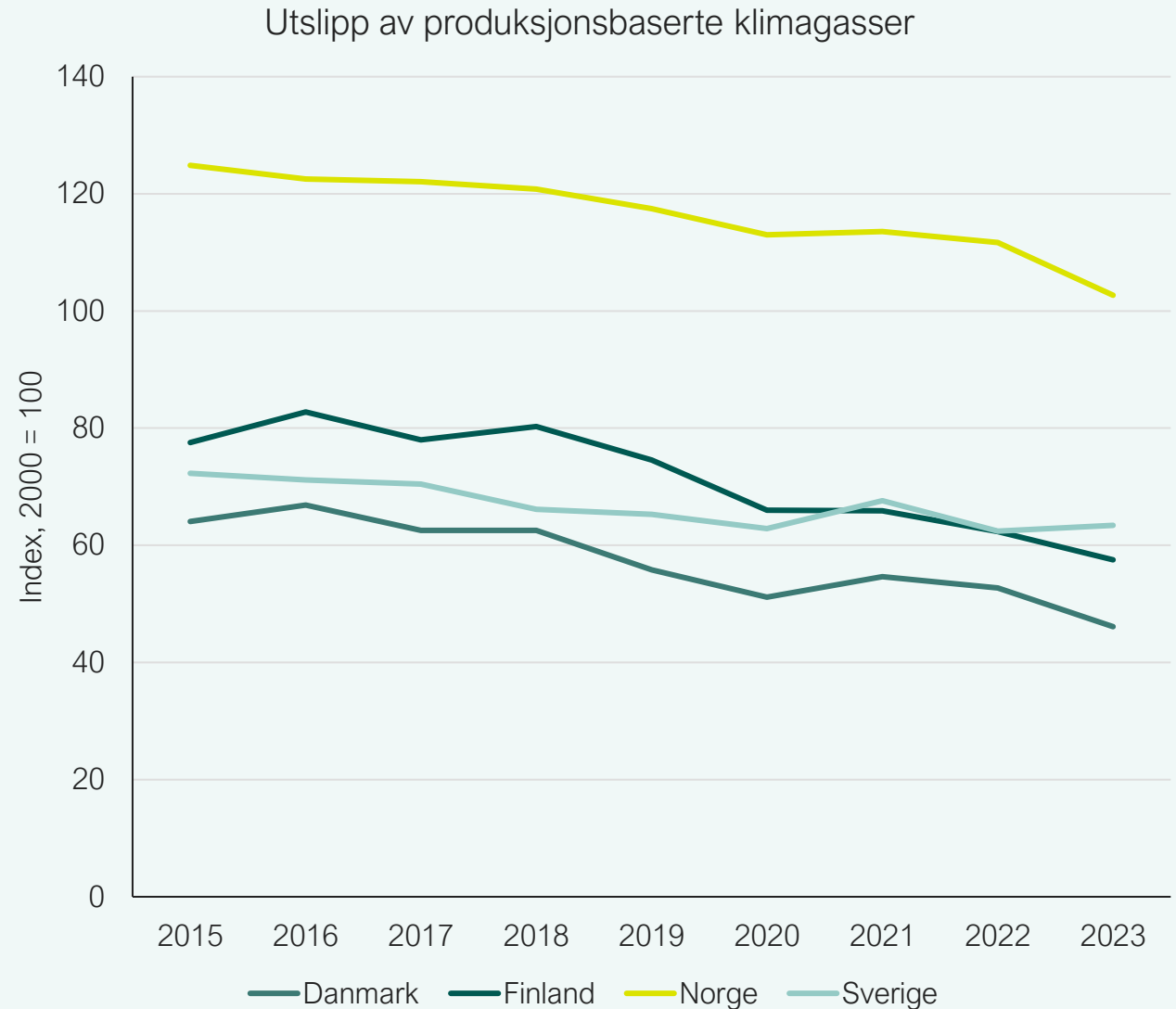

Ser tegn til reduserte utslipp i Norge

Norges score for underdimensjonen påvirkes negativt av svært høye nivåer produksjonsbaserte klimagassutslipp.

Store deler av utslippene stammer fra energiintensiv industri, petroleumsvirksomhet og transportsektoren – næringer som har en mer fremtredende rolle i Norge enn i for eksempel Sverige og Danmark. Særlig olje- og gassproduksjonen bidrar betydelig til utslippene, selv om mesteparten av ressursene eksporteres og forbrennes utenlands.

Samtidig har Norge færre store utslippskutt innen tungindustri sammenlignet med Finland og Sverige, som har kommet lenger i omstillingen av industrien til mer klimavennlige løsninger. Sverige har blant annet satset på grønn jern- og stålindustri gjennom HYBRIT-prosjektet, der SSAB, LKAB og Vattenfall samarbeider for å omstille tungindustrien og verdikjeder ved bruk av hydrogen og fossilfri elektrisitet.

Kort oppsummert: Norges plass i Norden

De nordiske landene står samlet sterkt i møte med omstilling, men utviklingen de siste årene viser tydelige forskjeller i gjennomføringsevne. Danmark toppe årets Omstillingsbarometer og utmerker seg som den klare lederen i regionen, mens Norge fortsatt ligger sist blant de nordiske landene. Selv om Norge har hatt en positiv utvikling innen teknologi, viser resultatene tilbakegang i innovasjon og entreprenørskap, bærekraftig omstilling og kompetanse.

Utfordringene er strukturelle:

- Lav tilgang på teknologisk og internasjonal kompetanse
- Svake insentiver for innovasjon i næringslivet
- Høy eksportavhengighet av olje og gass

For å styrke Norges posisjon kreves en mer helhetlig innsats:

- Styrke teknologiutdanning og rekruttering til STEM-fag
- Tiltrekke internasjonal kompetanse
- Øke risikokapital og næringslivets investeringer i FoU
- Fremme grønn eksport og omstilling av industrien

Norges fremtidige omstillingsevne avhenger ikke bare av teknologi, men av evnen til å koble mennesker, kapital og politikk i en mer målrettet og langsiktig satsing.

NORDISK CUP 2025

